

Länsstyrelsen Värmland
Miljöenheten Per Åhgren

Naturreseptatet Horstomyren, Torsby kommun, Värmlands län

Uppgifter om naturreseptatet

Namn	Horstomyren
Kommun	Torsby
Socken	Dalby
Läge	Ca 2 km norr Långbergets sporthotell, 12 km norr tätorten Sysslebäck
Kartblad	Topografiska kartan 13C N0/14CSO Gula kartan 13C:88, 14C:06
Fastigheter	Fläskremmen 1:59
Areal	246 hektar
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641) att förklara det område, som på bifogad karta (bilaga 2) avgränsas med en kraftig linje, som naturreseptat. Naturreseptatets namn skall vara Horstomyren.

Ändamålet med reseptatet är att bevara ett skog-myrkomplex med däri ingående ytformer samt en rik flora och fauna med inslag av ovanliga och nationellt hotade växt- och djurarter.

Detta innebär att

- myrmarkerna undantages från arbetsföretag och ingrepp
- naturligt inströmmande markvatten inte väsentligen påverkas
- skogsbestånden huvudsakligen får utvecklas fritt som naturskog
- befintliga plantbestånd av "kulturskog" långsiktigt utvecklas till naturskog
- ytterligare studier av områdets flora och fauna läggs till grund för framtida skötselprogram

Området skall i den mån det inte strider mot bevarandeintressena utnyttjas för vetenskapliga studier samt allmänhetens naturupplevelser.

För att trygga ändamålet med reseptatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9§ naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter skall gälla.

A. Föreskrifter enl 8§ naturvårdslagen om inskränkningar i markägares och andra sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reseptatet.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. uppföra byggnad, såsom exempelvis jaktorn
2. anlägga väg
3. bedriva täkt av berg eller lösa jordarter
4. gräva, schakta, dika, utfylla eller utföra andra ingrepp i marken
5. bedriva skogsbruk eller utföra andra ingrepp i skogsvegetationen
6. tillföra kalk, andra mineralämnen eller gödselmedel
7. anordna upplag

Föreskrifterna utgör inte hinder för naturvårdsförvaltaren att i överensstämmelse med fastställd skötselplan, utföra naturvårdsinriktade åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reseptatet

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet för mark- och annan sakägare att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtages för att tillgodose ändamålet med naturreservatet.

1. Gränsmarkering, vägvisning och information om reservatet
2. Iordningsställande av vandringsleder
3. Ingrepp i skogsbestånd i överensstämmelse med reservatets ändamål och fastställd skötselplan, daterad 2000-03-13

C. Föreskrifter enl 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom naturreservatet.

(Föreskrifterna gäller även markägaren och innehavare av särskild rätt)

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. plocka eller gräva upp växter, gäller såväl kärlväxter som mossor, lavar och vedsvampar
2. skada eller borttaga träd och buskar, inklusive död ved såsom lågor, torrträd och torra grenar
3. fånga, störa eller skada däggdjur, fågel, groddjur eller kräldjur, liksom att skada deras bo och lekplatser eller samla ägg
4. fånga eller skada evertebrater (rygggradslösa organismer)
5. framföra motordrivet fordon eller rida
6. tälta eller göra upp eld
7. medföra husdjur som inte hålls kopplat
8. snitsla spår, anordna orienteringstävlingar eller liknande arrangemang
9. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller liknande anordning

Utan länsstyrelsens tillstånd är det vidare förbjudet att

utnyttja området för turism, undervisning eller undersökningsverksamhet.

Föreskrifterna under C utgör inte hinder för naturvårdsförvaltaren att i överensstämmelse med fastställd skötselplan, utföra naturvårdsinriktade åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet. Föreskrifterna utgör heller inte hinder för tillåten jakt.

Föreskrifterna under avsnitt C ovan träder i kraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket i länets författningssamlingar.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen om skötsel och förvaltning av reservatet.

1. Länsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare.
2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa bifogad skötselplan daterad 2000-03-13 (bilaga 3). Fastställelsen omfattar inte P-plats och entréplats med informationsanläggning som ligger utanför reservatsgränsen. För sådana anläggningar samt vandringsleden fram till reservatsgränsen tecknas separata avtal.

Grund för beslutet

Beskrivning av området

Två naturtyper präglar området; myrmosaik och naturskog. På ca 470 m.ö.h. ligger Horstotjärnen som i norr och söder omges av myrmarker av olika typ och med olika formelement. Det som främst uppmärksammas är ett system av flarkar varav en del är mycket stora. Vidare finns backkärr och sumpskogar. Rikkärr med bl.a. dvärglumner, gräsull, kärrull, björnbross och ängs/sumpnycklar ingår i komplexet. På gamla "myrtallar" förekommer varglav, speciellt i nordvästra delarna.

Sydväst om myrmarkerna ligger Storberget med toppen på 633 m. ö. h samt strax norr därom det något lägre Vålhallberget. De branta sluttningarna mot öster och nordost hyser naturskogar dominerade av gran. Skogssbilden varierar med ställvis mycket grova och/eller senvuxna stammar, flerskiktade granbestånd och riklig förekomst av lågor. I andra delar förekommer rikligt med gammal björk (som sannolikt utgör spår av gamla skogsbränder), spridd förekomst av asp i olika dimensioner samt en hel del stamformad rönn och enstaka, mossbelupna jättesälgar. På en fastighet i sluttningen finns ett hygge på ca 8 ha. Hygget möjliggör tillsvdare en god överblick över myrkomplexet nedanför.

Av kärlväxter kan - för skogsområdet - noteras fjälltolta, kransrams, knärot, korallrot och spindelblomster. En rad naturskogsindikerande kryptogamer förekommer, varav lunglav mycket rikligt på rönn och asp samt även i några fall på björkhögstubbar och t.o.m. på små granar. Ett tjugotal arter av tickor (vedsvampar) har noterats. Lavskrika, spillkråka och tretåig hackspett samt tjäder och järpe förekommer m. e. m. permanent i skogsområdet.

Vid de översiktliga inventeringar av flora och fauna som hitintills gjorts har totalt 45 signalarter och 25 rödlistade arter noterats.

Reservatsområdets östra delar domineras av tallungskogar där några delområden också hyser contortaplantor. Något äldre tallbestånd förekommer dock i anslutning till planteringen samt dessutom finns inslag av gamla fröträd samt spridda, gamla björkar, rönnar och sälgar. En särskild inventering har gjorts beträffande blad- och busklavar på kvarstående lövträd i denna östra del.

Ärendets bakgrund och beredning

Horstomyren ingick 1977 i en länsomfattande inventering av myrfågellokalerna. I samband därmed gjordes också intressanta växtfynd (Björn Ehrenroth). 1980 genomfördes länsstyrelsens myrinventering där Hugo Sjös om Horstomyren säger ; att just denna myr "är kanske Nordvärmlands mest skyddsvärda". Se även artikel om myrar i tidskriften Fauna och Flora, nr 2 / 1980. 1993 aviserades via Skogsvårdsstyrelsen planer på en skogsbilväg i sluttningen väster om myren. Även skogsavverkningar började nu aktualiseras i området. Ett första informationsmöte med berörda markägare ägde rum på Skogsvårdsstyrelsens kontor i Likenäs september 1993

Överväganden om reservatets utformning tog myrmarkernas naturvärden som utgångspunkt. Snart stod det dock klart att naturvärdenas långsiktiga säkerställande också var beroende av att omgivande skogsområden ingick i ett områdesskydd. Framförallt måste de branta sluttningarna i väster ingå. Härifrån kommer huvuddelen av myrkomplexets vatten. Det visade sig också ganska snart att de angränsande skogarna, i sig, hyste höga naturvärden. Det finns dock anledning betona att myrkomplexets skydd var det ursprungliga och styrande motivet för reservatsbildningsarbetet.

Juni 1994 presenterade Skogsvårdsstyrelsen ett nytt vägförslag med sträckning helt utanför (norr om) det tänkta reservatet. 1994-11-16 var samtliga berörda markägare inbjudna till ett informationsmöte på Långbergets Sporthotell. I detta skede hade även Lantmäteriet, Dalarna engagerats i frågan om ersättning. SVEFA (Svensk Fastighetsvärdering AB) i Falun övertog senare uppdraget. Värdeutlåtande förelåg i februari 1995. Därefter har köpeförhandlingar successivt skett. Ett stort antal nyckelbiotoper redovisades 1998 - av Skogsvårdsstyrelsen - för trakten. En sådan nyckelbiotop låg i direkt anslutning till reservatsförslagets norra kant. Denna nyckelbiotop bedömdes ha så stark koppling till reservatet att nyckelbiotopen införlivades i reservatsprojektet. Samtliga, i reservatsområdet, ingående marker hade december 1999 inköpts av staten genom Naturvårdsfonden.

Motiv för skydd och skötsel

Området ingår bland naturvårdens riksojekt, utpekade i beslut av naturvårdsverket 1988. Grunden för denna klassificering var myrkomplexets formelement med flarkar av olika typ samt backkärr och sumpskogar. Horstomyren ingår även i Naturvårdsverkets Myrskyddsplanför Sverige (1994) och har därmed bedömts vara ett i hög grad skyddsvärt område. Det är botaniskt intressant på grund av floran i myrkomplexets rikkärr samt omgivningens naturskogar. Myren är sedan tidigare känd för ett rikt fågelliv med flera vadararter. Det är därmed av zoologiskt intresse. Området bedöms också vara av stort allmänekologiska intresse genom naturskogsbeståndens förutsättningar att hysa en rik flora och fauna.

För långsiktigt säkerställande av områdets naturvärden behöver myrmarkerna undantagas från ingrepp och arbetsföretag som skulle innebära förändring av naturmiljön. Av särskild betydelse är härvid att väsentliga förändringar av vattenflödet till myrkomplexet ej sker. Därför måste de skogklädda sluttningarna i väster tillsammans med själva myren räknas som en enhet i naturlandskapet och i sin helhet undantagas från ingrepp och arbetsföretag.

I öster ingår en kantzon som delvis innehåller unga kulturskogsbestånd. Motiv för detta är behovet av en buffert mellan myren och markanvändningen i omgivande områden. I denna kantzon behövs aktiva skötselåtgärder för att långsiktigt återge bestånden naturskogskaraktär.

Områdets betydelse för friluftsliv, ligger närmast däri att rika möjligheter här ges till naturupplevelser och studier. Långbergets Sporthotell ligger cirka 2 km från reservatsområdet varför särskilda insatser är motiverade för tillgänglighet och kanalisering, för information och tillsyn.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 6

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ingemar Eliasson. Föredragande har varit byrådirektör Per Åhgren. I den slutliga handläggningen har även deltagit chefsjurist Lars-Ove Olsson och naturvårdsdirektör Lars Furuholm.

Sändlista

Tidigare ägare till mark inom resevatsområdet enligt fastighetsförteckning, bil 4
Långbergets Sporthotell, Box 84, 68060 SYSSLEBÄCK
Nordvärmlands Friluftsområde, ek.för., Box 72, 68060 SYSSLEBÄCK
Vållhalla JVO, c/o Björn Jakobsson, Sundsbergsväg23, 68532 TORSBY
N. Eggsjöns vägsamf, c/oLars Johnsson, Klarälvväg 98, 68060 SYSSLEBÄCK
SNF, länsförbundet i Värmland
Wermlands Ornitologiska Förening
Naturvårdsverket
Torsby kommun
Skogsvårdsstyrelsen i Värmland-Örebro
Lantmäterimyndigheten (efter laga kraft)
Boverket
Vägverket
PLAN
Reservatspärm
Naturvårdsregistret
Värmlands läns författningssamlingar
På

SKÖTSELPLAN för NATURRESERVATET HORSTOMYREN

3.1 SKÖTSELPROGRAM

Ändamålet med reservatsskötseln är att bevara myrkomplexet intakt utan ingrepp och störningar på vattenflöden och våtmarkernas formelement. Områdets naturskogsbestånd skall skötas så att förutsättningarna för ett rikt växt- och djurliv kan bestå. Ingående kulturskogsbestånd skall långsiktigt överföras till naturskogsliknande karaktär.

Riktlinjer för disposition och skötsel av skogsmarken

Skötselområde 1

Beskrivning: Naturskogsartade skogsbestånd av varierade sammansättning och typ. Jämför särskild sammanställning (arbetsmaterial) av skogliga beståndsdata.

Målsättning: Skogsvegetationen lämnas till fri utveckling.

Skötselriktning och åtgärder: -

Skötselområde 2

Beskrivning: ca 10-årig granungskog

Målsättning: Naturskogskaraktär (långsiktigt)

Skötselriktning och åtgärder: Successiva ingrepp för att skapa luckighet och flerskiktat bestånd samt gynna lövinslaget. Övre delen av området erbjuder en bra utsikt över myrkomplexet. Enkel rastplats (i anslutning till vandringsled) i ordningsställas. Ingen eldstad men däremot vind-/regnskydd och information.

Skötselområde 3

Beskrivning: Större delen utgöres av tallungskog, delvis med contorta-tall. Nära Horstomyren finns även ett äldre (85-årigt) barrblandbestånd (tall 5/10, gran 3/10, björk 2/10). Vidare finns i spridd förekomst fröträd av tall samt kvarlämnade lövträd (björk, rönn, sälg)

Målsättning: Barrblandbestånd av naturskogskaraktär (långsiktigt).

Skötselriktning och åtgärder: I första hand borttages Contorta-tallen. Detta bör ske snarast och på sådant sätt att risken för självföryngring begränsas. I övrigt görs - liksom i skötselområde 2 - ingrepp för att påskynda beståndets utveckling mot naturskogskaraktär. Det äldre beståndet öster om tjärnen lämnas till fri utveckling. Genomförd inventering av lavfloran på kvarlämnade större träd revideras. För detta ändamål upprättas särskilt program

Dikning

I de sydöstra delarna finns ett relativt djupt och nyligen upptaget dike. Någon (framtida) dikesrensning skall inte tillåtas förekomma inom reservatet. Jämför föreskrifterna, punkt A4. Förvaltaren skall vidare utreda om (delar av) diket kan läggas igen utan väsentlig olägenhet för den skogliga markanvändningen utanför reservatsområdet. Om så bedöms möjligt skall åtgärden ingå i skötselprogrammet för delområde 1. I övriga delar av reservatsområdet förekommer på några ställen (spår av) små, gamla diken. I flertalet fall är de m.e.m. igenväxta. Någon särskild åtgärd skall i dessa fall inte vidtagas.

Faunavård och Jakt

Reservatsbeslutet innebär inte direkt hinder för jakt enligt allmänt gällande regler. Reservatsmarken förutsättes därvid ingå som del i större jaktlig enhet. Inga viltvårdande åtgärder skall dock utföras inom reservatsområdet. Vidare får inte skjutorn eller motsvarande anläggningar uppföras. Inte heller skall skjutgator röjas. Uttransport av fälld älg får ske med mindre banddriven älgdragare. Älgdragaren skall framföras så att risken för markskador och spårbildning minimeras. Över våtmarker och genom skogtäta partier bör uttransporten huvudsakligen ske manuellt. Allmänheten skall tydligt informeras om pågående jakt.

Anordningar för friluftsliv

Området skall vara tillgängligt för allmänheten med inriktning på naturupplevelser. För att bibehålla områdets vetenskapliga naturvärden skall åtgärder för friluftslivet inriktas på att kanalisera och informera besökare.

Reservatsområdet görs tillgängligt dels från befintlig vandringsled över Storberget, dels genom anslutning till traktens spårssystem i öster - nordost, dels från särskilt i ordningsställd entré vid bilvägen söder reservatet samt dels från vägslutet i norr.

Följande åtgärder skall vidtagas;

- Vid bilvägen uppsättes anslagstavla med översiktlig information om reservatsområdet. Bilparkering förutsättes ske på befintliga ytor i anslutning till Långbergets sporthotell.

- Enkel rastplats - typ Gapskjul - iordningsställes inom skötselområde 2. Information lämnas på platsen för att underlätta besökarens tolkning av naturlandskapet i utsikten.
- Spårssystem i huvudsak enligt skiss på karta, bilaga 3.2. Vid detaljrekognoscering sökes sträckning över fast mark så långt möjligt. Över våtmark spångas stigen. Skisserat spårssystem omfattar totalt ca 7 km varav ca 700 m med spångningsbehov.

Bedömning av spångningsbehovet redovisas i bilaga 3.3 med uppdelning och beteckningar av delsträckor enligt kartbilden, bilaga 3.2

Information bör utformas enl följande;

- Informationstavla vid entrén i söder samt vid anslutningen på Storbergets övre delar. Vidare vid ev. ytterligare anslutning till ledssystem öster om reservatet.
- Vid varje stigskaal inom reservatet uppsättes enkel orienteringskarta. (A4-format)
- Vid rastplatsen inom skötselområde 2 ("utsikten") iordningsställes särskild information för att underlätta besökarens tolkning av de naturvärden som kan överblickas i utsikten.
- Folder i länsstyrelsens serie "Ditt Värmland - Natur och Kulturlandskapet"
- Länsstyrelsens material på Info-centret, Torsby kompletteras

I samverkan med lokala aktörer kan även Guidade visningar samt "Naturstig" arrangeras. Den skrivna informationen i sådan naturstig skall ges i broschyrform. Anordning i terrängen skall endast utgöras av numrerade pålar som kopplar till numrerade avsnitt i medtagen broschyr.

Tillsynen

Naturvårdsförvaltaren skall fortlöpande utöva tillsyn av reservatet. Lokal tillsynsman skall engageras med särskild inriktning på sommarsäsongen. Som tillsynsman bör anlitas Ortsbo.

Tillsynen skall omfatta:

- kontroll av att reservatets föreskrifter efterlevs
- medverkan i iordningsställande enl skötselplan
- löpande underhåll av anordningar och ajourhållning av information
- dokumentation och rapportering av vad som händer i området

Dokumentation

Naturvårdsförvaltaren dokumenterar utförda åtgärder, kostnader för och finansieringen av verksamheten. Återkommande bedömning av ev. slitage och störning som kräver åtgärd. Uppföljning av tidigare utförda inventeringar skall ske genom återkommande, jämförbara studier enligt särskilt program. Fördjupad kunskap om naturförhållandena eftersträvas. Samverkan bör här ske med vetenskapliga institutioner och andra intressenter

Revidering av skötselplan

Revidering bör ske senast efter 10 år från aktuellt beslut. Därvid bör särskilt beaktas;

- Utförda åtgärder i ungsjogsbestånden
- Uppföljningen av lavinventeringen i de östra delarna
- Studier av ekologiska och geohydrologiska förhållanden för att fördjupa kännedomen om områdets natur.
- Vandringsleder och andra arrangemang för besökare inklusive frågan om slitage.
- Erfarenheter av bedriven jakt inom området. På denna punkt skall utvärdering ske så att ställningstagande kan göras i fråga om eventuell förlängning av avtal om upplåtelse av jakträtt på statens fastighet Fläskremmen 1:59.